

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Imatran kaupungin lausunto:

Imatran kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että vanhentunutta arkistolakia päivitetään vastaamaan nykyisen toimintaympäristön ja digitalisaation vaatimuksia. Oleellista on myös arkistolainsäädännön yhdenmukaistaminen julkisuuslain, tiedonhallintalain ja tietosuojalainsäädännön kanssa. On hyvä, että myös arkistointilaissa otetaan kantaa henkilötietojen käsittelyyn, jolloin se toimii osaltaan GDPR:n vaatimusten tukena. Monien vanhentuneiden termien muuttaminen, kuten arkistonmuodostussuunnitelman päivittäminen tiedonohjaussuunnitelmaksi, oli jo varsin toivottua.

Tiedonhallintalakiin esitetyt tekniset muutokset selkeyttävät tiedonhallinnan sääntelykokonaisuutta ja yhdistävät nykyaikaisen tiedonhallinnan arkistoinnin säädöksiin. Arkistoinnin suunnittelun kytkeminen osaksi tiedonhallintamallia on niin ikään perusteltua, joskin tulee huomioida, että käytännön toteutuksessa tarvitaan edelleen rinnalla tiedonohjaussuunnitelman ylläpitämistä.

Kansallisen arkistotietovarannon tarjoaminen myös kuntien käyttöön on hyvä uudistus, kustannusten ja resurssien puitteissa. Tietovarannon tulee olla käytettävyydeltään sellainen, että siinä huomioidaan viranomaisten moninaisuus, erilaiset tarpeet ja erilaiset aineistot. Selvää on myös, että tietovarantoon voidaan siirtää vain pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja, joten parhaimmillaankin toteutuneena aineiston säilytysvastuu ja vastuu asiakirjojen elinkaaresta jää pääosin edelleen organisaatioille.

Arkistoinnin, arvonmäärityksen ja tulkinnan tehtävät ovat vaativia ja vastuullisia. Niihin tarvitaan erityisosaamista ja asiantuntemusta. Nykyisen arkistolain mukaan arkistotoimen järjestäminen kunnassa kuuluu kunnanhallitukselle. Lisäksi todetaan, että kunnanhallitus määrää sen viranhaltijan tai toimihenkilön, joka johtaa kunnan arkistotointa ja arkistonmuodostusta sekä huolehtii pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista. Uudessa arkistointilakiehdotuksessa arkistoinnin ja tiedonhallinnan vastuiden määrittely jää ohueksi, jolloin toteutuksessa viranomaistasolla voi olla epäselvyyttä.

Kansallisarkiston ohjaustoimet viranomaisten suuntaan ovat vuosien aikana vähentyneet huomattavasti ja siten myös valvonta. Arkistolaitos on mm. lakkauttanut arkistotoimen säännölliset kuntatarkastukset. Nykyään on paljolti viranomaisen omalla vastuulla huolehtia arkistoinnin vaatimusten lain- ja muiden säädösten mukaisesta toteuttamisesta ja tässä tilanteessa korostuu asiantuntemus organisaation sisällä. Vastuiden pitäisi olla selkeästi määritelty, huomioiden että nykyisessä hallintosääntömallissakaan ei oteta tarkemmin kantaa asiakirjahallinnon ja arkistoinnin tehtävien hoitamiseen käytännön tasolla.

Satu Tuomela

Tiedonhallinnan asiantuntija

Imatran kaupunki

Tietohallinto ja digikehitys

Tuomela Satu
Imatran kaupunki